

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2021.gada 30.jūlijā Nr. 1-5/158

Latvijas Sarkanais Krusts
secretariat@redcross.lv

Par cilvēku tiesību standartiem neatbilstošiem apstākļiem atskurbtuvē

[1] 2021. gada 23. jūlijā Tiesībsarga vietniece Ineta Piļāne, Tiesībsarga biroja Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas Prevencijas daļas vadītāja Zanda Rūsiņa un konsultante sociālajos jautājumos Veronika Sproģe-Saksone bez iepriekšēja brīdinājuma apmeklēja biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” atskurbināšanas pakalpojuma sniegšanas vietu Talsu ielā 4, Preiļos (turpmāk – Atskurbtuve). Vizītes mērķis bija pārbaudīt Atskurbtuves atbilstību higiēnas prasībām¹, kā arī personu ievietošanas tiesisko pamatu.

Ierodoties Talsu ielā 4, Preiļos, kas ir biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” mājaslapā norādītā Atskurbtuves adrese, Tiesībsarga biroja darbinieki konstatēja, ka nekur nav izvietota norāde par to, ka konkrētajā ēkā biedrība “Latvijas Sarkanais Krusts” sniedz atskurbināšanas pakalpojumu. Turklāt telpas bija slēgtas un jau no ārpuses bija redzams, ka telpās notiek remontdarbi. Ņemot vērā, ka pie ēkas fasādes nebija izvietota nekāda kontaktinformācija ar ko nepieciešamības gadījumā sazināties, Tiesībsarga biroja darbinieki pēc informācijas vērsās blakus esošajā Preiļu pašvaldības policijā, Talsu ielā 2a, Preiļi. Pašvaldības policijas darbinieks sniedza informāciju, ka Atskurbtuvē tiek ievietotas personas arī remontdarbu laikā un iedeva Atskurbtuves priekšnieces Zentas Vucānes un dežurējošā darbinieka Riharda Kluša kontaktus.

Ņemot vērā, ka Tiesībsarga biroja darbiniekiem neizdevās sazināties ar Z.Vucānes kundzi (neatbildēja uz telefona zvaniem un dienas gaitā arī neatzvanīja), tika sazvānīts dežurējošais darbinieks Rihards Klušs, kurš ieradās apmēram 10 minūšu laikā, lai atslēgtu un parādītu Atskurbtuves telpas. Vizītes laikā R.Klušs vairākkārtīgi mēģināja sazināties ar savu priekšnieci, tomēr tas neizdevās.

Aplūkojot Atskurbtuves telpas, bija redzams, ka telpās ir uzsākti remonta darbi. Vizītes brīdī nekādi aktīvi darbi nenotika, bet telpas bija pieputējušas ar celtniecības putekļiem, netīras un absolūti nepiemērotas cilvēku izvietošanai. Telpas bija ne tikai neatbilstošas Ministru kabineta 2020. gada 8. septembra noteikumu Nr. 570 “Higiēnas prasības personu atskurbināšanas pakalpojuma sniegšanai” prasībām, bet arī varēja radīt apdraudējumu ievietoto personu drošībai.

¹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 8. septembra noteikumu Nr. 570 “Higiēnas prasības personu atskurbināšanas pakalpojuma sniegšanai” prasībām.

Tāpat vizītes gaitā radās pamatotas bažas, ka personas, kuras tiek nogādātas Atskurbtuvē, tiek ieslēgtas un atstātas bez personāla uzraudzības.

Tiesībsarga biroja darbiniekiem nebija iespējams pārliecināties, cik bieži un uz cik ilgu laiku higiēnas un drošības prasībām neatbilstošās telpās tiek ievietoti cilvēki, kā arī nebija iespējams iepazīties ar Atskurbtuves darbību regulējošiem iekšējiem normatīvajiem aktiem, jo R.Klušs bez savas priekšnieces akcepta atteicās uzrādīt personu ievietošanas reģistrācijas žurnālu un citus Atskurbtuves darbību regulējošus iekšējos normatīvos aktus.

Nemot vērā, ka tiesībsargam ir pamats uzskatīt (tas izriet arī no R.Kluša sniegtās informācijas), ka remonta darbu laikā turpinās personu ievietošana Atskurbtuvē, aicinu **nekavējoties pārtraukt** personu uzņemšanu līdz brīdim, kamēr telpas nav pilnībā iztīrītas un aprīkotas atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 8. septembra noteikumu Nr.570 "Higiēnas prasības personu atskurbināšanas pakalpojuma sniegšanai" prasībām.

Lūdzu informējiet arī tos policijas iecirkņus, kuri nogādā personas uz Atskurbtuvi, ka uz remonta darbu laiku personu uzņemšana tiek pārtraukta.

[2] Atbilstoši Tiesībsarga likuma 12. pantam viens no tiesībsarga uzdevumiem ir veikt pētījumus un analizēt situāciju cilvēktiesību jomā, kā arī sniegt atzinumus par aktuālajiem cilvēktiesību jautājumiem (10. punkts). Tāpat atbilstoši minētā likuma 13. panta 1. punktam, tiesībsargam pildot šajā likumā noteiktās funkcijas un uzdevumus, ir tiesības pieprasīt un saņemt bez maksas no iestādes pārbaudes lietā nepieciešamos dokumentus (administratīvos aktus, procesuālos lēmumus, vēstules), paskaidrojumus un citu informāciju.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 13. panta 3. punktu tiesībsargam ir tiesības jebkurā laikā bez speciālas atļaujas apmeklēt slēgta tipa iestādes, brīvi pārvietoties iestādes teritorijā, apmeklēt visas telpas un vienatnē satikties ar personām, kuras tiek turētas slēgta tipa iestādēs. Tiesībsarga likuma 21. pants nosaka, ka šā likuma 13. panta 3. punktā minētās tiesības, veicot darba pienākumus, ir arī Tiesībsarga biroja darbiniekiem.

Liegums iepazīties ar tiesībsarga pieprasītajiem dokumentiem būtiski ierobežo vai pat pilnībā liedz pildīt tiesībsargam ar likumu un starptautiskajiem dokumentiem uzliktos pienākumus. It īpaši jautājumos, kas saistīti ar Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3. pantā noteiktā necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās aizlieguma ievērošanas monitoringu.

Konkrētajā situācijā, kavējot iepazīties ar personu ievietošanas reģistrācijas žurnālu un citiem Atskurbtuves darbību regulējošiem iekšējiem normatīvajiem aktiem, tika liegta iespēja tiesībsargam pildīt savas pamatfunkcijas.

Aicinu respektēt tiesībsarga institūcijas nozīmi un veikt informatīvi izglītojošus pasākumus biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts" darbiniekiem attiecībā uz tiesībsarga funkcijām un uzdevumiem, lai turpmāk netiktu kavēta Tiesībsarga biroja darbinieku pienākumu izpilde, kā arī lūdzu nodrošināt, lai biedrības "Latvijas Sarkanais krusts" darbinieki, kuri ir atbildīgi par konkrētas iestādes darbu, darba laikā būtu sasniedzami.

Lūdzu informēt tiesībsargu par veiktajām darbībām rekomendāciju ieviešanā līdz 2021. gada 20. augustam.

Ar cieņu

tiesībsarga vietiece

Ineta Piļāne

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu